

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

52. ÉVFOLYAM

1986. AUGUSZTUS

4. SZÁM

Nyugat-Cleveland 50. jubileuma

„Mindeddig megsegített bennünket az Úr!”

Amikor a Tízparancsolat két kőtábláját tartalmazó szövetség ládája sok hányattatás után visszakerült Izráel népéhez és az izraeliták győzelmet arattak a pogány filiszteusok felett, Sámuel próféta az Isten iránti hála maradandó jeléül egy nagy követ állított fel, elnevezte azt Eben-Háézernek (a segítség sziklája), mert: „Mindeddig megsegített bennünket az Úr!” (1Sám 7:12)

Ez a gondolat jellemezte a Nyugat-Clevelandi Magyar Evangélikus Egyház félszázados jubileumi ünnepét is. A hívek serege ilyen meggyőződéssel adott hálát 50 esztendő gyülekezeti életéért és tekintett hittel és bizodalommal a jövő felé.

Illő és helyénvaló volt, hogy az ünnep rendezői május 18-át, pünkösd ünnepét választották erre. Ez a nap a Szentlélek ünnepe és az Egyház születésnapja. 1957 esztendeje, hogy pünkösdkor, Péter apostol prédikációja nyomán, a Szentlélek munkájából megalakult az első keresztyén gyülekezet.

Ezt a tényt hangsúlyozta és állította párhuzamba a gyülekezet 50 év előtti megszületésével **dr. Kenneth Sauer**, Ohio püspöke igehirdetése ApCsel 2:1—21 alapján. A magyarnyelvű igehirdetést nem az ilyen alkalommal szokásos vendéglelkész, hanem — a presbitérium kívánságára — a gyülekezet lelkésze, **Juhász Imre** végezte 1Kor 1:4—9 alapján: „Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre.” Isten hűsége nyilvánvaló a gyülekezet 50 esztendő életében. Ő hívott Szentlelke által az anyaszentegyház közösségébe, erősítette meg a Krisztusról szóló bizonygatótételt a benne hívókben. Isten hűségére nem lehet más válaszuk, mint a *hálaadás*, szavakkal és munkálkodó szeretettel egyaránt.

Az igehirdetés bevezető részében egy na-

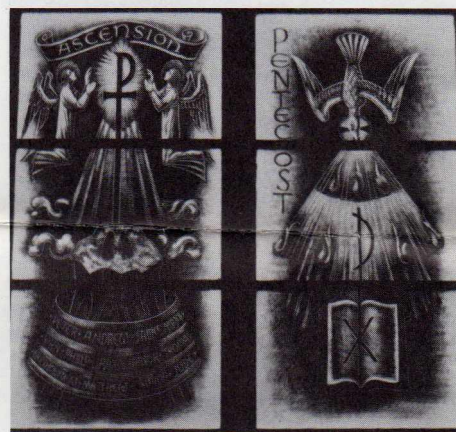
gyon elgondolkoztató, sőt megdöbbenő kijelentést hallottunk, mely szerint ez az evangélikus templom immár az egyetlen az egész hatalmas észak-amerikai kontinensen, ahol minden vasárnap van külön magyar istentisztelet teljes liturgiával. (A még meglévő gyülekezeteinkben ugyanis csak összevont angol—magyar, vagy pedig havonta egy-két alkalommal tartott magyar istentisztelet van. — Kérdés, hogy ennek tudata mennyiben ösztönzi a templomkerülőket az istentiszteleti alkalmak nagyobb megbecsülésére?!)

Felemelő volt a nagy gyülekezet erőteljes, diadalmas éneklése a jubileumi ünnep istentiszteletén. A kitűnő orgonista, **Legeza Adrienne** ujjai úgy futottak a billentyűkön, hogy az orgona zengése magával ragadta a gyülekezetet az Istent dicséző művészi áhítat magaslataira. A pünkösd Szentlélek tüze izzott az Ige hirdetőiben és hallgatóiban. **Kiss János** hittestvérünk vezényelte a vendégszereplő református énekkart, mely két számmal járult hozzá az istentisztelet méltó megünnepléséhez: Uram, im mindent hozok..., valamint: Dwell in me, o blessed Spirit. Az oltárt borító virágerdő a magyar pünkösd szemet gyönyörködtető színeivel hódolt teremtő és fenntartó Urunk előtt.

Szépen feldíszített nagyterem várta az

1987. január 1-től
kezdve az Erős Vár előfizetési díja évi 6 dollár lesz. Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár. 1959 óta, 27 éven át nem emeltünk! A lap előállításai és postaköltsége az akkorinak több mint háromszorosára ment fel.

istentiszteletet követő díszebéd vendégseregét. Jól esett látni, hogy a terített asztaloknál nemcsak finom ételek voltak, hanem lelkiekben is gazdagodhattunk. Az ünnepély rendezői éppen a lelki síkra gon-

A jubiláló gyülekezet templomának 18 színes ablaka közül kettő Jézus mennybemenetelét és a Szentlélek pünködsdi kitöltését ábrázolja. (Illusztrációk az évfordulói ünnepre megjelent emlékkönyvből.)

dolva állítottak be gyülekezeti éneklést a műsorba, 3 olyan éneket választva, melyet a csak angolul tudók saját nyelvükön énekelhettek a többiekkel együtt. Így nyitotta meg a műsort az „evangélikusok himnusa”, az *Erős vár a mi Istenünk*, melyet az orgonista kísért zongorán. Elsőnek szól **v. Kemes László**, a gyülekezet főgondnoka (felügyelője), aki néhány szóval üdvözölte a vendégeket. Asztali áldást mondott **dr. Rönkös Károly** ev. lelkész, teológiai professzor.

Az ebéd utáni műsort **Juhász Imre**, a gyülekezet lelkésze vezette lendületesen; bemutatta a majdnem teljes létszámban képviselt magyar egyházak és egyesületek küldötteit; röviden ismertette Cleveland város ünnepi proklamációját, továbbá az érkeztet üdvözleteket, közöttük a baptista egy-

ünnepélyességekre

házét, valamint buffalói és detroiti gyülekezeteink gratuláló sorait. Az egyes műsorszámokat összekötő szöveg elmondása közben alkalmat talált arra, hogy külön köszöntse a régiek közül még velünk lévő két idős öregamerikás testvérünket, **Kató Antalné** és **Zúth Lajosné**.

Az egyházkerület 332 gyülekezetének jubileumi köszöntését tolmácsolta **dr. Kenneth Sauer** püspök. **Dr. Brachna Gábor**, a gyülekezet első lelkésze arról beszélt, hogy Isten kegyelme hogyan tartotta meg ezt a gyülekezetet a változó időkben. Fergeteges taps követte **Tóth Zoltán** gondnoka számait, Lehár és Kálmán fülbemászó közismert melódiáit. A cselló e jeles művésze több szimfonikus zenekarban is játszik. Zongorán **Györiné Mező Margit** kísérte. **Lovagi Tibor** presbiter, a chilei magyar evangélikus gyülekezet volt felügyelője ün-

Lovagi Tibor presbiter ünnepi beszédet mond.

nepi beszédében felidézte az indulás éveit, kiemelve, hogy a gyülekezet alapító tagjai mindnyájan, áldozatos módon és lelkes aktivitással vettek részt az egyházi élet megindításában. Példaadásuk ma is kell, hogy kötelezzen bennünket. Ennek legminimálisabb megnyilatkozása a mai nemzedék egyházhűsége, Isten háza iránti szeretete. Nagyhatalmú beszédében utalt arra is, hogy a lelkipásztor és gyülekezet harmonikus együttműködésének egyik bizonyítéka, hogy az egyházközösség fennállásának nagyobb részét mostani lelkészének vezetésével élte át. Lelkészünk egyébként szerényen háttérben tartotta azt az örömdetes tény, hogy itteni működésének éppen 30. évfordulója volt május 1-én.

Szívvel-szájjal-lélekkel harsant ezután a közének: *Ne csüggedj el kicsiny sereg.* **Dr. v. Tapolcsányi Oszwald** presbiter, az egyház jegyzője, a magyar vasárnapi isko-

lai oktatás lelkes szószólója és megindítója az iskola két évtizedéről számolt be. 1966-ban még mintegy két tucatnyi gyermek vallásoktatása folyt magyarul, ma már csak egy-ketten vannak. A magyar vasárnapi iskola fontosságát két tanítványának versmondása illusztrálta: **Tomaschek Lacika**, valamint **Féja Krisztina**. A hallgatóság meghatódva tapsolta meg gyermekeinket.

A Szent Imre Római Katolikus Egyház szerepja, **Balassy Géza** mondta az elbo-

csátó imádságot és áldást, majd befejezésül a résztvevők ajkán hálaadó és dicsőítő ének zengett:

*Atyának, Fiúnak
És Szentlélek Istennek,
A Szentháromságnak,
Mi kegyes éltetőnknek
Dicséret, dicsőség,
Legyen magasztalás,
Most és mindenkoron
Örök hálaadás.*

Egy együtt ünneplő

~~~~~ GONDVISELÉS ~~~~~

Van ennek a szónak valami pozitív ki-csengése. Szülő szokta tenni a gyermekével: gondját viseli. Csodálatosan szép korszaka életünknek az az idő, amikor nincsen gondunk, de ha lenne is, drága szülőink viselik helyettünk, miközben mi csak úgy „beleélünk a világba”, — gondtalanul. Paradicsomi állapot ez. De erre csak akkor jövünk rá, amikor szellemiekben megérünk és megértjük, mit is kaptunk ebben a gondtalanságban, mi mindent tehetünk, miközben gondjainkat mások viselik.

Amikor gyermekként elindultunk, egy-két lépés után bizonytalanság fogott el bennünket, gyorsan megfordultunk és megfogtuk az eleresztett kezét. Ha tanácstalanok voltunk, csak szüleinkhez fordultunk, tudtuk, hogy ők kinyújtják a kezüket értünk. Segítenek.

Milyen jó dolog gondoskodás és oltalom alatt élni! Tudni, gondot viselnek ránk.

De az ember nem járhat örökké gyermekcipőben! Hamar eljön az idő, amikor elhagyjuk azokat, akik gondunkat viselték. És akkor döbbenet látjuk, hogy a kézzelfogható gondoskodás megszűnik. De ahogy megyünk az utcán és előttünk hirtelen lefékez egy autó, mintha egy kéz tartotta volna vissza, hogy el ne gázoljon minket.

— Az isteni Gondviselés — mondja mögöttünk valaki.

Igen, van Valaki, aki mindnyájunkra gondot visel. Ott van melletted, ha a forgalmas utat járod. Vigyáz rád, ha a napi fáradalmakat pihened. Vigyáz rád, ha egyedül járod a számokra kijelölt utat. Gondot visel rád. Hagyd rá hittel minden dolgot. Tanulj meg benne bízni, még a kilátástalan helyzetekben is. Indulj el bátran és bármilyen ér, fogd meg a kezét és nem érzed magad elhagyottnak.

Percnyi életem premeről visszanezve tisztán látom, hány-szor mentett meg, hány-szor érezhettem gondot viselő jóságát. Hány-szor nyitotta szememet a jóra, gond-

viselő szeretete hány-szor segített ott is, ahol földi szemmel már lehetetlennek látszott.

Olyan sok a nyomorúság ezen a földön, annyi a jaj, annyi az utatvesztett ember, annyira kell mindnyájunknak az isteni Gondviselés.

A világ népei farkasszemmel néznek egymásra. Mivel veszejtsék el egymást, ez legfőbb gondjuk. Aki Isten oltalma alatt él, az nem fél. Az isteni gondviselő szeretete végtelen. Minden emberre kiterjeszti.

Az évszázad, amelyben születünk, nem tartozik a könnyűek közé. Háborúkát vésztünk át, eszmeáramlatok kínáltak új megváltást. Új erkölcsi normákat állítottak fel, megsokasodott a fájdalom, a szenvedés, sok az elmagányosodott, az utatvesztett. Az öregek sorsa közömbös a fiatalok számára, a fiatalok életformáját nem értik az öregek. Ember az embernek ellensége, elszaporodtak az egymást pusztító fegyverek. Hol a világ békéjét őrző isteni Gondviselés? — kérde a kétségbeesett ember, de elfelejtette, hogy maga engedte el a gondviselő Kezet, mert csak a saját erejében bízott. Isten azt mondta: Én vagyok a te Urad, Istened... és az ember azt mondta: nem kellesz, én magam is megoldom a problémáimat... És mint gyermek, aki szülője kezét eleresztve egy idő után úgy érzi, hogy az „édes élet” kihullott a kezéből, ott áll tétován ezer veszély közepe, mígnem elindul megkeresni azt az eleresztett Kezet az isteni Gondviselésben.

Valamelyik vasárnap kis Viktorkát vittem a templomba. Odafelé mentünkben az isteni Gondviselésről beszélgettem vele. Boldog volt, hogy Istenünk óréa is vigyáz. Csodálatosképpen aznap az ének is így kezdődött: Az Úr gondot visel, kire dolgozom hittel mindenkor vetem...

Hazafelé többször is elénekeltük együtt.

— „Gondot visel... gondot visel” — ismételtette.

Megértette a lényegét.

Gyarmathy Irén

„Hidegháborús hangvétellel”

(Levél a szerkesztőhöz)

Kedves Hittestvérek!

Megdöbbenéssel és mély szomorúsággal olvastuk itthon az „Erős Vár” most érkezett júniusi számát, amely egyoldalú információk alapján, a hazai egyház felelős vezetőit meg sem kérdezve ismerteti — hidegháborús hangvétellel — néhány hazai lelkész és gyülekezeti presbiter ún. „Testvéri szavát”.

Ennek az iratnak a tartalmát a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége és tizenhat egyházmegyéjének vezetői, majd lelkészei is mind megvitatták. Ezt követően megtettük a lépéseket minden segíteni akaró, jóindulatú kritika közös megvitatására a közeljövőben.

Maga az irat nagyrészt senki által nem vitatott és közösen vallott teológiai tételeket sorol föl, együtt egy sor olyan „követeléssel”, amelyek legnagyobb részét éppen a kritizált egyházi vezetőség vette föl programjába és fáradozik megvalósításukon. Erről egy szó sem esik. Az irat másfelől a „diakóniai teológia” egyoldalú, jó részben eltorzított „bemutatása”; azt így egyetlen komoly teológus sem vallja közünk, ahogyan az iratban szerepel. Másfelől néhány idejétmúlt, ma már a világ-egyházban csak egyes ultrakonzervatív irányzatok által vallott nézetet hangoztat, burkolt formában.

Közben a tizenkilenc aláíró nevében az irat „válságot” emleget, amelyről itthon sem a többszáz többi lelkész, és gyülekezeteink sem tudnak. Ellenkezőleg: tudnak egyházunk igen eleven életéről, nagyszámú gyülekezeti, országos ifjúsági, kántori, énekkari, presbiteri, legutóbb egy diakóniai evangélizációs konferenciáról nagyon sok résztvevővel, hatalmas létszámú gyülekezeti ünnepekről, megújuló templomok sokaságáról, rendkívül nagy áldozatkészségről híveink között, fiatal teológiai hallgatóink egyre növekvő létszámáról, a Teológiai Akadémia szükségessé vált és most elhatározott kibővítéséről, tizenyolc szeretetintézményünk egyre gazdagodó, áldozatos szolgálatáról, négy nemzetközi egyházi konferenciáról hazánkban csak az elmúlt tavaszon, magyar—osztrák közös lelkészkonferenciáról, készülő magyar—nyugátnémet lelkésztalálkozóóról a Balaton mellett — hogy csak egynéhányat említsek a „válságjelek” közül. Ezekről miért nem tudósít — legalább röviden — az „Erős Vár”, holott velünk együtt örülhetne rajtuk! (Éppen a júniusi számban volt tudósítás a Celldömölkön megtartott országos evangélikus Berzsényi-ünnepsé-

gekről. — *A szerk.*) Vagy talán ez nem illik a Nyugaton erőteljesen hangoztatott „válság”-teóriába?

Nagyon meglepődtünk és fájjaljuk azt is, hogy a tudósítás írója szerint imádságot kérnek „az apostolok és próféták bátorságával” szóló levélaláírókért, — de ugyanazt egy szóval sem teszi a hazai egyház súlyosan beteg püspökéért, (a levél írója megnézhetné volna az „Erős Vár” 1986. februári számának első, valamint az áprilisi szám 3. oldalát! — *A szerk.*), a többi lelkészekért és presbiterekért és a sokféle feladattal agyonterhelt egyházi hazai vezetőikért, akik — higgyék el clevelandi Testvéreink — hitük és legjobb lelkiismeretük szerint végzik ma szolgálatukat egyházukért és népükért itt a Duna partjain.

A Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői minden szinten — a püspöktől a gyülekezeti lelkészig — készek az őszinte és szükséges párbeszédre és közös cselekvésre minden teológiai és gyakorlati kérdésben mindenkivel, aki segíteni akar kriti-

Miklós Imre fenyeget...

A budapesti Teológiai Akadémián az idén kilenc hallgató végzett, 3 fiú és 6 leány. Június 20-án tartották meg az ünnepélyes tanévzárót, melyen Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke is megjelent és felszólalt. Beszélt az állam, a társadalom és az Evangélikus Egyház jelenlegi helyzetéről és viszonyáról. Emlékeztetett a dr. Káldy Zoltán püspök-elnök betegsége nyomán kialakult légkörre.

„Az Evangélikus Egyházban ma a lelkészek közül néhányan — a jelenlegi nehéz helyzetet kihasználva — a megújulás szükségességéről beszélnek, úgy hogy az egyház egységét is veszélyeztetik.”

A megújulás, Miklós Imre szerint, az állam és az Evangélikus Egyház között évtizedek óta kölcsönösen kimunkált folyamat, melyet figyelmen kívül hagynak a *Testvéri szó* aláírói.

„Ma a szívre és értelemre együttesen van szükség, mert egyébként — hangsúlyozta az államtitkár — a hosszú évek erőfeszítései és eredményei után *van mit veszíteniünk!*”

„Az Evangélikus Egyháznak is!”

kájával a jobb igehirdetésben és szolgálatban.

De a leghatározottabban elítéli azok ismételt, konfrontációs próbálkozásait, akik ezt már két évvel ezelőtt is megtették a világyűlés előtt és alatt, s akik most Káldy Zoltán püspök, a LVSZ elnöke, betegségét akarják újra felhasználni külföldön, de itthon is egyházunk hitelének, becsületének rontására, mások által megbecsült teológiai munkájának és egyházi életének diszkreditálására.

Sajnos, meg kell mondanunk: nagyon rossz szolgálatot tesznek az „Erős Vár” felelős szerkesztői — és egyes nyugati egyházi sajtószerkeik is — mind a hazai egyháznak, végzett szolgálatának, de a külföldön élő magyar testvéreknek is ezzel a tavasz óta megindult, koncentrált kampánnyal a hazai egyház ellen.

Kérjük és várjuk, hogy az „Erős Vár” hasonló készséggel és teljes egészében helyt ad a hazai egyház vezetősége és közvéleménye hangjának is a fontos szolgálatot végző észak-amerikai evangélikus magyar sajtóorgánium hasábjain.

Budapest, 1986. július 19.

Hittestvéri köszöntéssel az „óhazából”

Dr. Nagy Gyula, püspök

90 éves

a Református Egyesület

1896. július 4-én alakult meg az Amerikai Magyar Református Egyesület. Ez az egyházi jellegű testvérszolgálati biztosság intézet ma is az eredeti célkitűzések alapján áll — a testvérszolgálati szellem és a magyar jelleg a mai napig sem változott. Feladatának tekinti minden egyházi és általános magyar ügy támogatását. Legnagyobb alkotása a ligonieri Bethlen Otthon. Tagjai sorában sok evangélikus is található, más felekezetiekkel együtt, mint pl. Irányi László r.k. püspök. Az Egyesület nemrég új székházat vásárolt Washington belvárosának diplomáciai negyedében. Az épület homlokzatára nagyméretű Kossuth-dombormű került. Ennek felavatása novemberben lesz, amikor a Kossuth-Házat is átadják rendeltetésének.

„Meg kell mutatnunk, hogy amit az elődök 90 éven át építettek, azért mi is képesek vagyunk magyar öntudattal áldozatot hozni. Így biztosíthatjuk az AMRE további gyarapodását” — mondotta **Bertalan Imre**, az Egyesület elnöke.

Új református püspök

Az Amerikai Magyar Református Egyház püspöki tanácsa **Ábrahám Dezső** püspök elnökletével augusztus 2-án ülést tartott, melyen felbontották a gyülekezeteiktől beérkezett szavazatokat.

A püspöki tisztségre **dr. Harsányi András** nyugállományú lelképásztor kapta a legtöbb szavazatot.

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR
P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 4. (240) Vol. 52.
AUGUST 1986

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre

Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Fasoriaknak — a Fasorról

Olvasóink közül sokan értékelik cikkeinket, melyek a megszüntetett Fasori Gimnázium visszaadásának évek óta húzódó ügyét igyekeznek felszínen tartani. Egyre gyarapodó címlistánk tanúsága szerint a volt fasori diákok száma az Egyesült Államok és Kanada területén megközelíti az egyszázat. Ezért időnként az Amerikában élő volt növendékekkel kapcsolatos, vagy egyéb fasori vonatkozású híreket is hozunk majd. Kérjük volt iskolatársainkat, hogy híryanag beküldésével gazdagítsák a rovatot.

Cserhalmi István (1949) mérnök még 1984 nyarán Kaliforniából Budapestre utazott, hogy 8 éves kislfia is megláthassa az apai Alma Mátért.

A kis Cserhalmi, apjával

A budapesti Műszaki Egyetem matematikai tanszékének feje, dr. Králik Dezső (1941), június 25-én Clevelandba érkezett feleségével, hogy 11 hetet töltsenek fiuk otthonában.

Fasori Öregdiákok Baráti Köre (a továbbiakban BK). — Régebben a Volt Növendékek Egyesülete erős és virágzó szervezet volt, 1947 után a kormányhatalom feloszlatta. Közel négy évtized után, 1984. október 5-én megalakult Budapesten a BK. Az Erős Vár 1985/6. számában közöltünk néhány részletet erről. Az új egyesület bel- és külföldi tagszerző kampánya hangsúlyozza, hogy mindenki csatlakozhat, aki bármikor legalább egy évig a gimnázium tanulója volt. Tagdíjat nem kérnek, azonban önkéntes adományokat várnak a BK tevékenységének támogatására. Ezt különösen a külföld felé szervezték meg nagy apparátussal: 13 országban 21 bankszámlát tartanak fenn az adományok bevételezésére. A BK működését, a tisztikar mellett, öt állandó bizottság irányítja, köztük a gimnázium történetét összeállító Szerkesztő Bizottság. A havonta megtartott rendezvények változatos programot nyújtanak: kirándulások, előadások, műsoros délutánok, hangversenyek, stb. Az 1986-os év hátralevő része így alakul: okt. 4-én orgonahangverseny a fasori templomban; okt. 17-én két előadás: „Ahogyan a diákok látták a fasori gimnáziumot” és „A tanári kar élete, ahogy azt a diákok nem láthatták”; nov. 14-én „Afrikai úti képek”. — Mindez nagyszerűen hangzik. De most jön a bökkenő. A BK nem valami független szervezet, ha-

nem a hazai rendszer szerves függvénye. Hivatalosan „a Hazafias Népfront VII. kerületi Bizottsága keretében működik”. (Címe a HNF Hársfa utcai székháza.) Ezért azután a szabadvilágban élő volt fasoristák nagyrésze távol tartja magát a BK-tól, mert bár annak célkitűzéseivel egyetértenek, politikai alárendeltségével nem! Hazai és egyéb forrásokból származó elemzés szerint a HNF-tal való kapcsolat a magyarországi politikai adottságok mellett így magyarázható: a) a HNF mintegy védőernyőt képez a BK felett, esetleges kisebb „kilengések” következményeit elhárítandó; b) az egyházi vezetőség felé a Fasor ügyében kifejtett nyomáshoz az állam „presztízse” és súlya áll a BK mögött; c) a BK egyébként nem is jöhetett volna létre, mert a mai Magyarországon nem lehetséges az államtól független szervezkedés. — Még egy általános megfigyelés: a patinás régi iskolák kultusza körülbelül egydíben támadt fel, mintegy vezényszóra, valamennyi iskola esetében. Az államhatalomtól eredő „legfelsőbb sugallat” ez esetben is valószínűnek látszik, annál is inkább, mert így egy újabb dollárforrásra számíthatnak a külföldre került volt diákok pénztárcájából.

Nyugat-clevelandi gyülekezetünk 50 éves jubileumi emlékkönyve a szokásos köszöntők, emlékkersek és egyéb hirdetések között egy fasori vonatkozású „kiáltványt” is tartalmaz, mely így szól: **FASORT VISZ-SZA! MINDENT VISSZA!** A Budapesti (Fasori) Evangélikus Gimnázium Clevelandban élő volt növendékei: Bernhardt Béla (1944), Farkas Attila (1952), Juhász Imre (1941), Tarnay Dénes (1942). Kimaradt a felsorolásból: Bócsay Zoltán (1941). — Egy másik hirdetésben „Bonyhádi Öregdiák” felsorolja az elvett 16 közép- és felsőiskolát **Emlékezzünk elrabolt evangélikus iskoláinkra!** címmel.

Az iskola tanáraival kapcsolatos közelmúlt **100 éves születési évfordulók:** dr. Gyóni Ferenc 1882. júl. 2., Oppel Imre 1883. júl. 25., dr. Bélay-Koch István 1883. szept. 9., Klaniczay Sándor 1886. márc. 16.

Legközelebb jön: Bogyó István (1941) szervezte meg „Muki” (dr. Vermes Miklós) idej amerikai túráját.

Mégis finnek...

Duluthban (MN) az egyik finn eredetű amerikai gyülekezet megvette a korábbi zsinagógát istentiszteleti használatra. Mivel egyes istentiszteleteket még mindig finn nyelven tartanak, a gyülekezet „finnagógának” becézi templomát.

KÜLDETÉS

— Lukács 8:4-15 —

Eget vallató próféták igéit szülöm újjá a bábáskodó ünnepnapok kupolás sátrai alatt aranyfényű magokat hintve a mindennapok ekéitől barázdált földek ölébe — ha kikelnének mielőtt felkapkodnák őket az ég madarai.

Jakus Imre

Káldy püspök állapota

Mint ismeretes, dr. Káldy Zoltán püspök-elnök decemberben szenvedett szélütése óta súlyos beteg. Nem tudott részt venni az EVSz Végrehajtó Bizottsága július 4—9 közötti ülésén sem, amelyet pedig éppen elnökük betegsége miatt helyeztek át a távoli Új-Guineából a közelebb eső Münchenbe. A püspök-elnök 800-szavas levélben küldött üzenetet a gyűlésnek, melyet Johannes Hanselmann bajor püspök, EVSz alelnök olvasott fel. Az elnöki köszöntő egyes részeit az alábbiakban idézzük:

„Testvéri köszöntésemet küldöm a Végrehajtó Bizottság tagjainak, az Evangélikus Világszövetség munkatársainak és mindazoknak, akik jelen vannak Münchenben az 1986-os ülésen.

Sokat gondoltam a Végrehajtó Bizottságnak erre az ülésére otthoni betegszobámban. Nagy, bátorító izgalom volt számomra, amikor megtudtam, hogy megváltoztatták az ülés helyét, mert világos volt, orvosaim nem engedik meg, hogy a távoli Pápua-Új-Guineába utazzam. Mélyen fáj lalom, hogy ennek a döntésnek a következtében pápua-újguineai testvéregyházunk nem ünnepelheti idei centenáriumát a testvéregyházak képviselőinek olyan népes jelenlétében, mint azt eredetileg várták.”

„Hosszabb ideig betegnek lenni, ez már önmagában is nagy lelki teher, a fizikai terhen túl, minden ember számára. Ha azonban betegség miatt valakinek egy időre le kell tennie kötelességeit éppen egy jó kezdet után, ez még nehezebbé teszi a terhet. Önök bizonyára megértik ezt a helyzetet, és megértik, nem olyan könnyű Isten kezéből elfogadni ezt a helyzetet, mely annyira eltér attól, amire vágyódunk. Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim...’ (Ézsaiás 55:8). Erősítsük egymást abban a hitben, hogy az Ő gondolatai mindenképpen az Atya irgalmas gondolatai a Jézus Krisztusban.

Gondolataim ezekben a Végrehajtó Bizottság ülését megelőző hetekben a bizottság tagjainál járnak. Az Egyház

Ura áldja meg Önöket mind, amikor hordozzák a felelősséget az evangélikusok világát átölelő családjáért.”

„Örömmel szolgáltam mindeddig az Evangélikus Világszövetséget és mélyen fáj lalom, hogy — legalábbis jelenleg — nem vagyok képes feladatom ellátására. Szilárd azonban reménységem és akaratom, hogy visszatérjek, és erőért imádkozom.”

Ötvenéves lelkészi jubileumok

A volt soproni Hittudományi Kar 1936-ban végzett évfolyamából három lelkészünk van idekint: **Kemény Péter** (néhai Kemény Lajos fasori esperes fia) Ausztriában szolgál, **Kunos Jenő** volt kínai misszionáriusunk, valamint **Tessényi Kornél** volt püspöki titkár Floridában él nyugalomban, bár gyakorta prédikálnak különböző templomokban. Mindhárman a közelmúltban adtak hálát az Egyház Urának az öt évtizedes lelkészi munkához kapott erőért. 1936. június 21-én Raffay Sándor püspök avatta lelkésszé Budapesten Kemény Pétert és Tessényi Kornélt. Ugyanaznap Győrött Kapi Béla püspök áldása indította el pályáján Kunos Jenőt. Utóbbinak Illinois államban levő két volt (finn-nyelvű) gyülekezete: De Kalb és Waukegan nagyszabású ünnepséget rendezett ez alkalomból. Kunos Jenő hirdetett ígét finn és angol nyelven. A magyarul is beszélő Lepistö Antti, De Kalb-i lelkész írt Budapestre, s ennek nyomán dr. Nagy Gyula püspök megleghangú levélben köszöntötte a jubiláló lelkészt. Kemény Péter tudósításában így ír: „Az ünnepélyes napot idén egy angol gyülekezetben éltem át. Lelkészüket megkértem, hogy e napon prédikálhassak körükben, mert egy időben, míg a lelkészi állás üresedésben volt, én gondoztam őket. Anyaegyház és filia, két istentiszteleti hely, két istentisztelet... Istennek különösképpen hálát adok az 50 évi szolgálati lehetőségeikért, és azért, hogy eddig is vezetett. Tudom, Ő fogja majd megmondani, hogy mikor lett elég szolgálataimból. Őreá varok.”

Ausztrália!

Az Evangélikus Világszövetség tag-egyházai világszerte imádságukba foglalják beteg elnökük nevét. Példa erre itteni országos egyházunk Ohio egyházkerületi közgyűlése, amelyen június 21-én, az ott jelenlevő 5 magyar evangélikus lelkész (Bernhardt Béla, dr. Brachna Gábor, Juhász Imre, Pósfay György és dr. Rönkös Károly) javaslatára a püspök dr. Káldy Zoltánért való könyörgő imádságban vette az egyházkerület 332 gyülekezetének lelkészi és világi küldötteit.

100 éves az evangélikus egyházi munka Pápua Új-Guineában. A 645,000 lelket számláló ev. egyházak centenáriumára kibocsátott 15 toea névértékű bélyeg a 95 tételt kiszögező Luthert ábrázolja, vele szemben egy mai pápua lelkész prédikál. A 70 toeas bélyeg egymás mellé állít egy 100 év előtti missziós templomkunyhot, meg a Luther Márton teológiai akadémia modern kápolnáját.

Hadd érjen haza

Tanárom, szülöm tanított jóra,
hallgassak mindig az okos szóra,
elmondták százszor, hogy mit kell tenni,
hogy jómodorúvá hogy kell lenni.
Hogy ne bámészkodjak egyre-másra
és az utcán ne forduljak hátra.

Megyek az utcán: férfiak, dámák,
a rohanó árnyak egymást váltják,
idegen, rokon, tarka, nagy tömeg,
s közöttük itt is, ott is egy öreg.
Egyik meghajol, derékba törve,
másiknak mintha már dőlné törzse.

Földhöz tapadva csoszsan a lába,
kerüli és mégis belép a sárba.
Megbénult kezét magához fogja,
hazaérni: most ez minden gondja.
Ételhordóval, elnyűtt ruhában
oly tétován áll az emberárban.

Megfordulok, nézem, míg csak látom,
(képe kísér, míg az utcát járom)
tudom, nem illik fordulni hátra,
de mégsem tudok most nézni másra.
Divatos tömeg járja a korzót,
meg-meglökik a vén ételhordót.

Istenem vezesd, oly nagy a tömeg!
Hadd érjen haza minden kis öreg!

Gyarmathy Irén

„Hírhedett

— így köszöntötte Vörösmarty Mihály Liszt Ferencet, midőn mint világhírű zongoraművész 1846-ban másodszer látogatott haza. Lisztet — aki 175 év előtt született a ma Ausztriához tartozó Doborjánban, s 100 esztendeje halt meg Bayreuthben — a legtöbb ember csak mint utolérhetetlen zongoravirtuózt és elegáns világit ismeri. Ez nem csoda, hiszen a közkézen forgó legtöbb könyv s a róla készült filmek is életének e látványosabb oldalát mutatják be. Való igaz, hogy zseni gyermekkorát meghazudtolva 9 éves korában már nyilvános hangversenyeken arat Sopronban és Pozsonyban nagy sikert. Bécsben, majd Párizsban tanul. Innen indul ragyogó és mindjobban kiteljesedő páratlan zongoraművész-pályája. Angliától Oroszorszáig egész Európát bejárja. Sikert sikerre halmoz, és zongorajátékát olyan tökéletessé fejleszti, amely eladdig elképzelhetetlennek tűnt.

37 éves korában búcsút mond az állandó és fárasztó utazásoknak és hangversenykörutaknak. Weimarban udvari karmester lesz, vezeti az operát, vezényli a zenekari hangversenyeket, és teljes erővel folytatja zeneszerzői munkásságát. Nem mint ha eddig nem komponált volna. Hiszen még csak 12 éves volt, amikor egy kerिंगőjét, mely háromféle alakban is megjelent, akkori szokás szerint egy balettben is felhasználták. Bár hangversenyéin eddig is gyakran játszotta saját műveit, kompozícióinak zömét ezután írja. Ezután születnek meg a nagy oratóriumok: a *Krisztus* és a *Szent Erzsébet*, a zenekari darabok, egyházzenei művek, köztük az *Esztergomi* és a *Koronázási mise*, kórusok, dalok, orgonadarabok és természetesen a zongorára írt művek serege. A műjegyzékek Lisztnek több mint 600 szerzeményét tartják számon. Hogy ez mit jelent, talán azon lehet lemérni, hogy műveinek most folyó teljes kiadásában csak a zongorára két kézre írott darabok a tervek szerint 42 kötetet fognak megtölteni. Páratlanul szorgalmas muzsikus volt. Zeneműveit nemcsak egyszer jegyezte le. Munkamódszere szerint a már leírt darabot folytonosan csiszolta, javította úgy, hogy azt közben még két-háromszor is újra leírta.

Nem kevés időt és energiát kívánt kiterjedt levelezése is. Liszt levelei 15 kötetben jelentek meg, a kiadott anyag azonban korántsem teljes.

zenésze a világnak”

Sok időt fordított a tanításra is, melyért sohasem fogadott el ellenszolgáltatást. Ez is abból a segítőkészségből fakadt, mely egész életére jellemző volt. Segíteni mindenkin, aki rászorul és hozzáfordul, szóval, írással, tettel. Élete végéig szívesen és önzetlenül zongorázott másokért; jótékony célú hangversenyének bevételeivel tekintélyes összegek jutottak az arra rászorulóknak vagy intézményeknek.

Weimarban 1861-ig élt, majd Róma, s később Róma, Weimar és nem utolsósorban Budapest adott otthont neki. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy művei bemutatása és más nevezetes zenei események alkalmával Európa-szerte ne utazzék sokat.

Annak ellenére, hogy magyarul alig tudott, s hazánkban hosszabb időt csak élete utolsó harmadában töltött, Liszt mindig magyarnak vallotta magát, s ezt zeneszerzői munkásságában, tetteiben, írásaiban is kifejezte. A Zeneakadémia, a mai Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola elődje, megszervezésében is tevékenyen vett

részt, majd ő lett az intézmény első elnöke. A legfelsőbb osztályos zongoranövendéket haláláig tanította:

1865-ben felvette az úgynevezett kisebb egyházi rendeket, így ugyan klerikus lesz, de nem pap. Ez azért nem gátolja abban, hogy emelkedett szellemével — mai kifejezéssel élve — ökumenikus gondolkodású legyen. Műveiben sok evangélikus ének dallamát dolgozta fel, zsoltárkompozícióinak egy részét Luther, a 23. zsoltárt pedig Herder weimari evangélikus főesperes szövegére szerezte. S nem talált semmi kivetni valót abban, hogy ő, a katolikus abbé, *Krisztus-oratóriumát* evangélikus templomban, a weimari mai Herder-templomban, mutassa be és vezényelje. „Én egyedül ahhoz a kipróbált elvhez tartom magamat — írja ezzel kapcsolatban egy levelében —, amely szerint keresem azt, ami bennünket a mi Urunk Jézus Krisztusban egyesít, anélkül, hogy a szomorú időleges különbözőségek megállítanak. A jó Isten hallgasson és áldjon meg bennünket!”

Sulyok Imre (Ev. Naptár)

MINDNYÁJUNK KENYERE

Amikor Jézus tanítványait imádkozni tanította, a Miatyánkot adta nekik — és nekünk is — mintául. „Ti így imádkozatok!” (Mt 6:9.) Luther Márton ezt mondja: „Én még ma is úgy csüngök a Miatyánkon, és szívom, mint a gyermek, úgy majszolom és kortyolom, mint az öreg ember: nem tudok betelni vele.”

Mivel azonban éppen a Miatyánkot szokták az emberek lélektelenül ledarálni, fontos az, hogy figyeljünk tartalmára, és jól gondoljuk meg, hogy mit mondunk.

Az Úrtól tanult imádság mondatainak értelmezésére szolgáljon példaként a negyedik kérés: **A mi mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma!** A Kiskáté így magyarázza a negyedik kérést:

Isten kérésünk nélkül is ad mindennapi kenyeret, még a gonoszoknak is, mégis kérjük ebben az imádságban, hogy ezt velünk megláttassa, és ezért *hálaadással* vegyük mindennapi kenyereinket.

Nemcsak a szó szoros értelmében vett kenyérről van itt szó, ezért a Kiskáté elsorolja, hogy a mindennapi kenyéren kell érteni mindazt, ami a test és élet fenntartására szükséges, mint például táplálék, ruházat, otthon, anyagi javak, család, haza, békeség, egészség, becsület stb.

A Lelkipásztor című szakfolyóirat júniusában *Zászkaliczky Péter* aratási

hálaadó ünnepre írt igehirdetésében arra mutat rá, hogy a Miatyánk negyedik kérésében „mindnyájunk kenyéréért imádkozunk”. „A többes számban benne van az egész világ, az imádságból következik a többi ember kenyéréért való felelősség is.

Az EVSz-nagygyűlés szívszorító élménye volt hallgatni egy brazil kiküldött hozzászólását. Éhínségről, nélkülözésről, nyomorról szólt. Egy pedagógus élményét idézte, aki nyomornegyedek sokszor éhező gyermekei között tanít. Két testvértől, akik sokszor jöttek éhesen az iskolába, kérdezte egyszer: Mit ettetek tegnap? Süteményt — hangzott a válasz. Süteményt, amikor legtöbbször kenyér sincs?! A kislányok azonban elmagyarázták: Édesanyánk újságpapírt áztat vízbe, és amikor jól megpuhul, gombócot csinál belőle. És ez azért jó, mert utána sokáig nem vagyunk éhesek... És még mi panaszkodunk? Hányszor adtál már gyermekednek újságpapírból ételt?! Kenyeret adsz. És eleget! Arra is jut, hogy nap mint nap eldobjanak belőle. És mi azt dobáljuk el a szemébe, ami másoknak az életet jelentené. Ha a mi kenyereinkért imádkozunk, mindnyájunk kenyéréért imádkozunk. És ha ezért mélyen, hittel imádkozunk, a felelősség is megszületik bennünk mások, mindnyájunk kenyéréért.”

ISTEN VÁLASZOL Ford.: Ferenczy Zoltán

Az imádkozás sok „régi keresztyén” számára rutinná válhat. Még nagyobb a veszélye ennek akkor, ha az illetőt a család és a munkahely erősen igénybe veszi. Sokan gyorsan túl akarnak esni rajta — mint a fogmosáson.

Mi lenne, ha Isten az emberi fül számára hallhatóan válaszolna???

Ember: Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy.

Isten: Igen?

Ember: Ne szakíts félbe! Most imádkozom!

Isten: De éppen most megszólítottál engem!

Ember: Én megszólítottalak — téged? Nem, tulajdonképpen nem. Mi ezt csak így imádkozzuk: Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy.

Isten: Most is, megint megszólítottál! Biztos azért szólsz hozzám, mert beszélgetést szeretnél kezdeni velem. Miről van szó?

Ember: Szenteltesék meg a Te neved.

Isten: Ezt komolyan gondolod?

Ember: Mit gondoljak komolyan?

Isten: Hogy a nevedet tényleg meg akarod szentelni? Mit jelent ez neked?

Ember: Ez azt jelenti, ez azt jelenti — na tessék, nem tudom, mit jelent! Honnan is tudjam én azt?

Isten: Ez azt jelenti, hogy te engem tisztelni akarsz, hogy én neked különösen fontos vagyok, hogy az én nevem értékes számodra.

Ember: Aha. Hm. Igen, ezt értem. — Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy itt a földön is.

Isten: Teszel is ezért valamit?

Ember: Hogy meglegyen a Te akaratod? Természetesen! Rendszeresen járok templomba és adakozom.

Isten: Én ennél többet akarok! Azt akarom, hogy az életed rendbe jöjjön, hogy a rossz szokásaid, amikkel mások idegeire mész, megszűnjenek, hogy mások szemével is megtanulj gondolkodni, hogy minden ember segítséget találjon és az igazság ismeretére eljusson, a háziurad és a főnök is! Azt akarom, hogy a betegek gyógyulást találjanak, az éhezők jóllakjanak, a szomorúak vígasztalást leljenek és a foglyok kiszabaduljanak. Mert minden, amit ezekkel az emberekkel teszel, azt velem teszed!

Ember: Miért éppen nekem mondd ezeket? Mit gondolsz, hány álszent ember ül a templomokban? Nézd csak meg őket!

Isten: Bocsáss meg, én azt hittem, hogy te tényleg azért imádkozol, hogy az én uralmam jöjjön erre a földre és az én akaratom történjék az emberek között. Ez ugyanis éppen azoknál kezdődik, akik személyesen ezért imádkoznak. Csak akkor lehetsz te is az én országom követe, ha ugyanazt akarod, amit én!

Ember: Ez világos. Mondhatom tovább az imádságot? A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma...

Isten: Ember, te túlsúlyban szenvedsz! A kérésed ugyanakkor azt is jelenti, hogy valamit akarsz is tenni a világ éhező millióiért?

Ember: És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...

Isten: És a kollegád? Rá ez nem vonatkozik?

Ember: Na most még kezdjél te is róla beszélni! Hiszen tudod, hogy múltkor is leégetett a kollegák előtt, azt is tudod, hogy milyen arrogáns, amikor velem beszél és hogy már attól is ideges leszek, hogyha meglátom! És ezt ő is tudja! Nem is akar engem komolyan venni, a fejemen táncol, teljesen lehetetlen alak...

Isten: Én tudom ezeket a dolgokat. De mit jelent az imádságodnak ez a része? Ezt hogy értsem?

Ember: Én nem így gondolom az egészet, ahogy Te!

Isten: Legalább őszinte vagy. Tulajdonképpen jó ez neked, ennyi keserűséggel és gyűlölettel a szívedben szaladgálni?

Ember: Egyáltalán nem jó — ez beteggé tesz engem!

Isten: Én meg akarlak gyógyítani téged. Bocsáss meg neki és én is megbocsátok neked. Talán már előbb is megbocsátok neked. Akkor a szemtelenség és a gyűlölet már csak az ő bűne és nem a tied. Az biztos, hogy a beképzeltségedből el fogsz vesztíteni egy darabot, de a szívedbe béke fog költözni.

Ember: Hm. Nem tudom, hogy meg tudom-e tenni.

Isten: Én segítek neked.

Ember: És ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól...

Isten: Semmit sem teszek szívesebben, mint ezt! Kerüld azokat a személyeket és situációkat, amelyek kísértésbe visznek!

Ember: Ezt meg hogyan gondolod?

Isten: Hiszen te ismered a gyenge pontjaidat. Határozatlanság, az anyagi ügyeid, a szexualitásod, agressziód. Na meg a gyermeknevelés. Ne adj alkalmat a kísértésnek!

Ember: Azt hiszem, ez volt az életem legnehezebb Miatyánkja! De most volt először valami köze az életemhez!

Isten: Helyes! Egy kicsit megint előbbre jutottál. Mond csak végig nyugodtan az imádságot.

Ember: Mert Tied az ország és a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.

Isten: Tudod, hogy szeretem mi olyan csodálatos? Ha az emberek elkezdnek engem komolyan venni, teljes szívből imádkozni. Ha elkezdnek végre engem követni, és azt csinálni, ami az én akaratom. Amikor észreveszik, hogy az eljövendő országról beszélnek, és ez közben saját magukat is boldoggá teszi!

„Hogy mindnyájan egyek legyenek”

Április 20-án különleges magyar egyházi esemény színhelye volt Cleveland városa, pontosabban a Szent Erzsébet római katolikus templom, ahol a Krisztus egyházainak egységét demonstráló ökumenikus istentisztelet tartottak mintegy 375—400 főnyi gyülekezet jelenlétében. Valóban felemelő alkalom volt a tíz clevelandi magyar egyház: 3 katolikus, 3 református, 2 evangélikus, 1-1 görög katolikus és baptista gyülekezet közös istentisztelete, 12 lelkész szolgálatával. Az istentiszteleti rendet tartalmazó füzet szép kiállításáról és hibátlan sokszorosításáról **Bernhardt Béla** evangélikus lelkész gondoskodott. **Dr. Nyeste János** helyi plébános rövid szentbeszédben köszöntötte a megjelenteket. Az istentiszteletnek a fenti címben kifejezett központi témája szólalt meg **Juhász Imre** evangélikus lelkész igehirdetésében, aki János ev. 17:11, 20-24 alapján beszélt arról, hogy az egyházak igazi egysége csak Krisztusban valósulhat meg. Az igehirdetés utáni imádságot, az Egyetemes könyörgést a tíz egyház 1-1 világi tagja mondta felváltva.

Mindnyájan, akik ott voltunk, marandó lelki élménnyel tértünk haza.

(ze)

TORONTÓ

H. lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street. — Lelkészi hivatal: 9715 Lake Ave., Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július-augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 3 órakor.

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

Gyülekezeti hírek

BUFFALO

Lelkész: **Buthy Dénes** esperes

Templom (Our Savior): 1037 Grant Street. Paplak: 1035 Grant Street (14207). Tel.: (716) 873-2077. Angol—magyar istentisztelet minden vasárnap de. 11 órakor.

Egyhetes Nyári Bibliai Iskola volt 14 résztvevővel július 21-től július 25-ig. A Buffalói Lutheránus Munkaközösség négy tanítója végezte az oktatást. Hagyományos piknikünket az idén is a gyülekezet kertjében tartottuk augusztus 17-én. Köszönet a magyarság és barátaink támogatásának: a piknik minden eddigitt felülmúlt. A házi kolbászt ez évben is Balogh Sándor wellandi hittestvérünk készítette, aki feleségével együtt ájtott Kanadából. Rajtuk kívül a piknik sikerét munkálták Buthy János, Csendom Júlia, Collopy George és Dolores, Hatala Erma, Heppner Adeline, Kish Ferenc, Kish Ferencné, Metters Jane, Szakács Vilma, Szabó Gyula, Takács Vincéné, Szeider Betty, Takash Clara, Zwirlein Helen, akiknek e helyen is köszönetet mondunk. — Kedves vendégünk volt augusztus 21-én Youngstownból (Ohio) Szabó (Leffler) Erzsébet, aki megtekintette a templomot és a paplakot és készülő tanulmányához gyűjtött anyagot. Mint mondta: a magyar lutheránizmus amerikai múltjáról és jelenéről készít tanulmányt.

Megkereszteltük Michael Matthew Stephanyt és Laura Decembrinit. — Házasságot kötött Jewel János és Decembrini Laura. — Elhunytak Cerankoski Lucy és Pohancsek Jenő.

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: **Juhász Imre**

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Az 1986-os esztendő eddigi gyülekezeti eseményeinek az 50. jubileum megünneplése adott különleges jelentőséget. Messze földről érkezett vendég-igehirdetők szolgálata nyújtott kiemelkedő alkalmakat: február 16-án nt. Szépfalusi István bécsi lelkész, március 9-én nt. Fabiny Tamás (Siófok), június 22-én nt. Pósfay György (Genf). Az ünnepi alkalmak középpontjában természetesen a pünkösdkor, május 18-án megtar-

tott jubileumi hálaadó istentisztelet és műsoros díszbéd állott, melyről külön tudósításban számolunk be a lap más helyén. Még a tavasz külön rendezvények is a jubileum felé mutatnak, mert bevételük hozzájárult egyházi épületeink belső tatarozási költségeihez, melyek meghaladták a négyezerhatszáz dollárt.

Látogatottság: január havában vasárnaponként átlagosan 59 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, februárban 60, márciusban 71, áprilisban 63, májusban 96, júniusban 60.

Keresztelés: Hátszegi Róbert Ádám február 9-én; Ash Sherry Lou (felőtt) június 15-én. **Esketés:** dr. Kolláth Pál és dr. Feja Andrea május 25-én, ez volt a kétszázadik esküvőnk a gyülekezet 50 éves fennállása során; Griffiths Thomas és Ash Sherry Lou június 28-án.

A **pénztári jelentés** szerint az év első felében \$21,853,19 volt a bevételünk, ezt lényegesen meghaladta a kiadások összege: \$26,063.70.

CLEVELAND-ELSŐ

Templom és lelkészi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316

1905 őszén kezdődött a szervezkedés, 1906-ban alakult meg hivatalosan a Clevelandi Első Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház. Az idén esedékes 80. évforduló méltó megünneplésének kitérő napja: október 26-a (a reformáció vasárnapja). A gyülekezet életének és szolgálatának e fontos mérföldköve alkalmára tervezett események részletei lapzárta-
kor még nem ismeretesek.

Mindennapi kenyér

— *Útmutató a Biblia olvasásához* —

1986. SZEPTEMBER HÓ

1. Ézs 40:15-26 — Ám 1:1-2; 3:3-8
2. 1Tim 1:12-17 — Ám 3:1-2, 9-15
3. 1Ts 1:2-10 — Ám 4:1-13
4. 3Móz 9:22-10:5 — Ám 5:1-9
5. Mk 1:40-45 — Ám 5:10-17
6. 1Krn 29:9-21a — Ám 5:18-24

PÜNK. U. 16. VAS. — SZEP. 7.

Heti ige: 1Pt 5:7

7. Filem 1:1, 7-17 — Lk 14:25-33
8. Lk 11:21-32 — Ám 7:1-9
9. 1Kir 17:7-16 — Ám 7:10-17
10. 1Tim 6:6-11a — Ám 8:1-3; 9:1-6
11. Lk 17:5-6 — Ám 8:4-12
12. 1Ts 2:9-12 — Ám 9:7-15
13. 2Ts 3:6-13 — Hós 1:1-9

PÜNK. U. 17. VAS. — SZEP. 14.

Heti ige: 2Tim 1:10

14. 1Tim 1:12-17 — Lk 15:1-10
15. Mk 6:14-29 — Hós 2:1-10
16. 2Sám 12:15-24 — Hós 2:16-25
17. Jk 1:2-12 — Hós 4:1-11
18. Rm 4:18-25 — Hós 5:8-14
19. Ézs 49:14-21 — Hós 5:15-6:6
20. Jk 5:9-11 — Hós 8:1-14

PÜNK. U. 18. VAS. — SZEP. 21.

Heti ige: 1Jn 5:4

21. 1Tim 2:1-8 — Lk 16:1-13
22. 1Móz 32:23-32 — Hós 10:1-15
23. Mk 9:17-27 — Hós 11:1-11
24. Ézs 49:1-6 — Hós 13:1-14
25. 1Móz 6:9-22 — Hós 14:2-10
26. Csel 5:34-42 — Jel 1:1-3
27. Ézs 49:7-13 — Jel 1:4-8

PÜNK. U. 19. VAS. — SZEP. 28.

Heti ige: 1Jn 4:21

28. 1Tim 6:6-16 — Lk 16:19-31
29. Lk 10:17-20 — Jel 1:9-11
30. Mt 5:17-22 — Jel 1:12-16

1986. OKTÓBER HÓ

1. Jk 2:1-8 — Jel 1:17-20
2. 1Tim 1:5-9a — Jel 2:1-7
3. 1Ts 4:9-12 — Jel 2:8-11
4. Csel 5:1-11 — Jel 2:12-17

PÜNK. U. 20. VAS. — OKT. 5.

Heti ige: Jer 17:14

5. 2Tim 1:3-14 — Lk 17:1-10
6. Mk 1:32-39 — Jel 2:18-29
7. Jer 17:12-17 — Jel 3:1-6
8. Mik 7:18-20 — Jel 3:7-13
9. Fil 2:12-13 — Jel 3:14-22
10. Kol 3:5-11 — Jel 4:1-11
11. Júd 1:20-25 — Gal 1:1-5

PÜNK. U. 21. VAS. — OKT. 12.

Heti ige: Mik 6:8

12. 2Tim 2:8-13 — Lk 17:11-19
13. 2Kor 3:3-9 — Gal 1:6-10
14. Kol 3:18-25 — Gal 1:11-24
15. Mal 2:13-16 — Gal 2:1-10
16. 1Tim 3:1-13 — Gal 2:11-21
17. 1Tim 5:4-8 — Gal 3:1-5
18. 1Kor 7:29-31 — Gal 3:6-14

PÜNK. U. 22. VAS. — OKT. 19.

Heti ige: Rm 12:21

19. 2Tim 3:14-4:5 — Lk 18:1-8a
20. 1Kor 9:13-18 — Gal 3:15-18
21. 1Móz 13:7-18 — Gal 3:19-22
22. Mt 10:34-39 — Gal 3:23-29
23. Tit 2:1-10 — Gal 4:1-7
24. 2Tim 4:5-8 — Gal 4:8-20
25. 1Kor 9:25-27 — Gal 4:21-31

PÜNK. U. 23. VAS. — OKT. 26.

Heti ige: Zsolt 130:4

26. 2Tim 4:6-8, 16-28 — Lk 18:9-14
27. Mt 7:1-5 — Gal 5:1-12
28. Ezsd 9:5-9, 13-15 — Gal 5:13-15
29. 1Sám 26:5-25 — Gal 5:16-26
30. Mt 18:15-20 — Gal 6:1-10
31. Reform. ünn. Mt 5:2-10 — Gal 6:11-18

(J)

Minél jobban belegyökerezünk Isten Igéjébe, annál inkább jelent számunkra erőt.